

XLI. Akademické fórum, 23. 5. 2013

Otazníky kolem „úspěšnosti“ projektů v soutěžích GA ČR

Pokus o analýzu dat

Jaroslav Kupčík

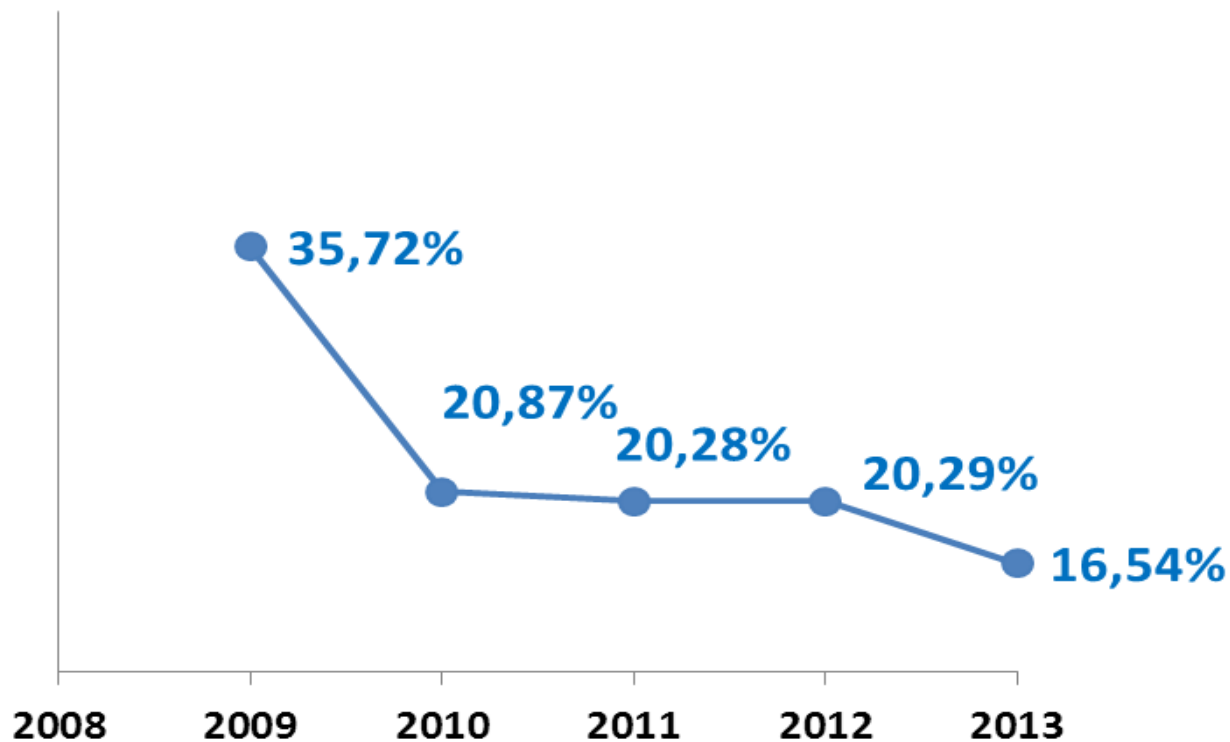
Všichni mluví o poklesu úspěšnosti v soutěžích GA ČR

Víme, co pokles znamená?

- Roste počet žadatelů? Roste počet žádostí?
- Jaké jsou počty udělovaných projektů?
- Jaké jsou počty financovaných projektů?
- Trendy v účelové podpoře základního výzkumu?
- Vývoj „portfolia“ řešitelských týmů?
- Stabilita?

V posledních letech v soutěžích GA ČR
úspěšnost navrhovatelů klesá:

statistická úspěšnost navrhovatelů

GA ČR vysvětluje situaci obvykle takto:

- „Konkurence v soutěži o granty je čím dál ostřejší, **protože počet podaných projektů roste rychleji než disponibilní prostředky.**“

...uvedl **předseda GA ČR.**

- **Zdroj: Tisková zpráva GA ČR z 12. 12. 2012:**
- **Do projektů základního výzkumu bude v roce 2013 investováno o 300 miliónů více než letos**

Reakce předsedy GA ČR z 20. března na kritiku z AV ČR z 19. března:

- “Předseda AV ČR Jiří Drahoš podle mého názoru situaci **zbytečně** a možná účelově **dramatizuje**.
- **Pokles úspěšnosti** vyjádřený v procentech v žádném případě **neznamená pokles počtu financovaných projektů**.
- GA ČR již uvedla, že je to výhradně **důsledek výrazného zvýšení počtu navrhovaných projektů** ze 2900 podaných pro soutěž na rok 2012 na 3300 návrhů projektů ucházejících se o podporu pro letošní rok.
- Současně je to i **důsledek snížení počtu projektů vyřazených ze soutěže** z formálních důvodů, a to z deseti procent na zhruba tři procenta.“

Zdálo by se, že není nic jednoduššího, než ověřit tvrzení pana předsedy přesnými daty GA ČR

- Šedivá je teorie, **překvapivě neúrodné** jsou [www stránky GA ČR](#):
- GA ČR na svých stránkách nezpřístupňuje **žádné přehledy**, skutečné **statistiky**, nezveřejňuje **výroční zprávy**

Zpět

Grantové projekty - statistika

typ informace: rok:

Udělené grantové projekty v roce 2013

obor:

13-001455	řešitel: prom. fyz. Jaroslav Pátek, CSc. příjemce: Ústav termomechaniky AV ČR, v.v.i.	dobu řešení (roky): 5
------------------	--	------------------------------

název: Experimentální výzkum a modelování termodynamických vlastností nových iontových kapalin

13-002705	řešitel: RNDr. Jaroslav Stejskal, CSc. příjemce: Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v.v.i.	dobu řešení (roky): 4
------------------	---	------------------------------

název: Hybridní kompozity na bázi vodivých polymerů

13-003555	řešitel: doc.Ing. Petr Mošner, Dr. příjemce: Univerzita Pardubice	dobu řešení (roky): 4
------------------	--	------------------------------

název: Vícesložková fosforečnanová a borofosforečnanová skla

„Statistika“ v podání GA ČR vypadá bohužel, takto...

Přesto lze získat přehled, a to spočtením seznamů udělených a ukončených grantů podle roků, oborů

- **Byly použity seznamy publikované na stránkách GA ČR:**
„Databáze projektů“: <http://www.gacr.cz/statistiky/>
- **Doplňující údaje z tiskových zpráv:**
<http://www.gacr.cz/category/media/tiskove-zpravy-media/>
prezentace „GA ČR – co Vás zajímá“, GA ČR, Praha 13. 12. 2012
- **Rozpočty, účelové výdaje GA ČR** lze nalézt na www.vyzkum.cz
Výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj
<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=1642>

Výsledky analýzy databáze projektů GA ČR

Měl předseda GA ČR pravdu?

Co je možné zjistit?

Počty navrhovaných projektů jsou vysoké od r. 2009, ale v posledních letech **příliš nerostou**:

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
návrhů	701 ?	641 ?	2794	3120	3027	3336	3470

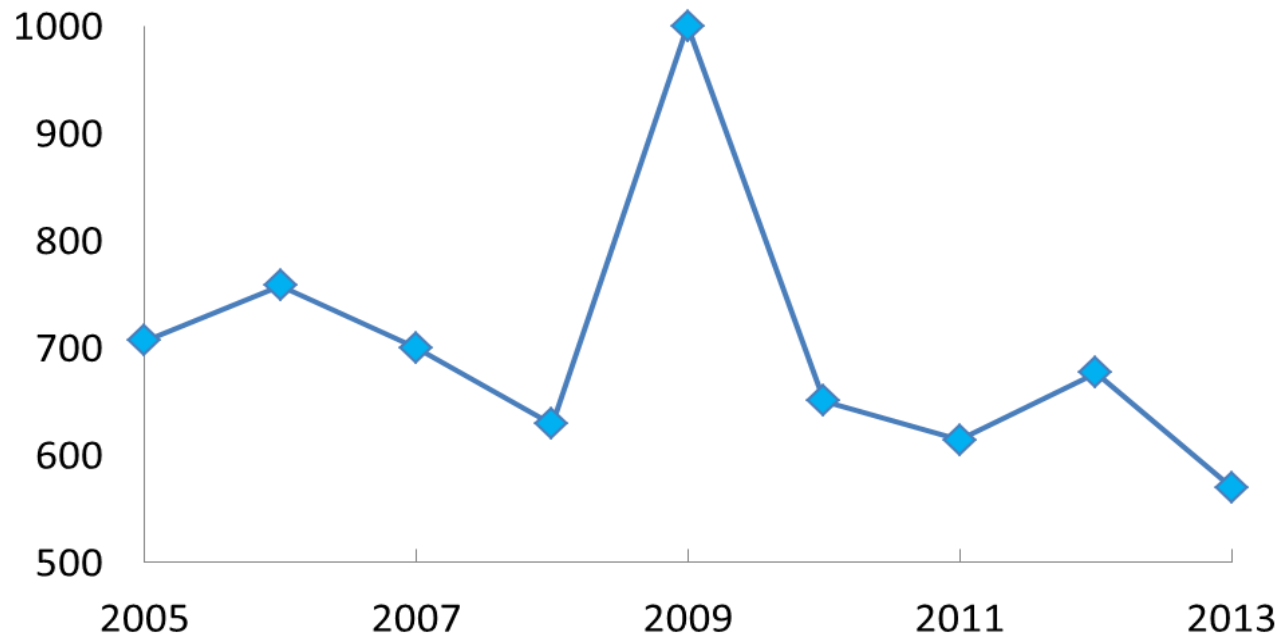
nárůst o **11%** za 4 roky
o **4%** oproti 2012.

Růst počtu navrhovaných projektů nemohl být příčinou
propadu úspěšnosti z 20% na **16,5%**

Pokles počtu vyřazených projektů nemohl mít žádný vliv
na procento úspěšnosti, při počtu **574** udělených grantů.

Počet nově udělených grantů klesá od roku 2009, v roce 2013 byl nejnižší za 9 let:

rok:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
uděleno:	707	758	700	629	1000	651	614	677	574

Celkový počet financovaných projektů

- Nelze v datech GA ČR nalézt
- **Lze odhadnout** výpočtem z udělených projektů, při zohlednění doby financování jednotlivých projektů, s odečtením předčasně ukončených
- Výpočet není přesný, v seznamech chybí projekty **přerušené (MD)**, lze odhadnout podle TZ (přerušeni odhadnuto na 3 roky)
- **odhad chyby: +-10**

Soubory projektů jsou v „databáze“ GA ČR rozděleny podle oborů a roků, lze je roztrždit:

Udělené	lékařské	přírodní	společenské	technické	zemědělské	2012
jednoleté						0
dvouleté	1	1	13	0	1	16
tříleté	35	92	143	89	40	399
čtyřleté	25	29	22	28	27	131
pětileté	23	29	24	9	21	106
7-leté	5	6	5	5	4	25
	89	157	207	131	93	677
Udělené	lékařské	přírodní	společenské	technické	zemědělské	2011
jednoleté	0	0	1	0	0	1
dvouleté	0	0	17	1	1	19
tříleté	35	91	115	83	37	361
čtyřleté	34	30	23	16	27	130
pětileté	15	25	23	16	23	102
	84	146	179	116	88	613
Udělené	lékařské	přírodní	společenské	technické	zemědělské	2010
jednoleté	0	0	1	1		2
dvouleté	0	4	17	4	2	27
tříleté	44	84	115	81	43	367
čtyřleté	26	37	28	24	36	151
pětileté	20	36	13	17	18	104
	90	161	174	127	99	651

Udělené projekty - přehled podle doby řešení

ROK:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1-leté	14	5	9	7	5	2	1		
2-leté	46	32	26	29	65	27	19	16	21
3-leté	620	715	545	442	669	367	361	399	309
4-leté	27	6	56	85	148	151	130	131	151
5-leté			64	66	112	104	102	106	93
6-leté					1				
7-leté								25	
všechny	707	758	700	629	1000	651	613	677	574

ROK:	projekty	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2005	4-leté	27	27	27	27										
2006	3-leté		715	715	715										
	4-leté		6	6	6	6									
2007	2-leté			26	26										
	3-leté			545	545	545									
	4-leté			56	56	56	56								
	5-leté			64	64	64	64	64							
2008	1-leté				7										
	2-leté				29	29									
	3-leté				442	442	442								
	4-leté				85	85	85	85							
	5-leté				66	66	66	66	66						
2009	1-leté					5									
	2-leté					65	65								
	3-leté					669	669	669							
	4-leté					148	148	148	148						
	5-leté					112	112	112	112	112					
	6-leté					1	1	1	1	1	1				
2010	1-leté						2								
	2-leté						27	27							
	3-leté						367	367	367						
	4-let						151	151	151	151					
	5-leté						104	104	104	104	104				
2011	1-leté							1							
	2-leté							19	19						
	3-leté							361	361	361					
	4-leté							130	130	130	130				
	5-leté							102	102	102	102	102			
2012	2-leté								16	16					
	3-leté								399	399	399				
	4-leté								131	131	131	131			
	5-leté								106	106	106	106	106		
	7-leté								25	25	25	25	25	25	25
2013	2-leté									21	21				
	3-leté									309	309	309			
	4-let									151	151	151	151		
	5-leté									93	93	93	93	93	
	Předčasně ukončené- oprava:				-14	-10	-30	-31	-11	-3					
	Přerušené (MD) - oprava:						-5	-12	-14	-9	-2				
CELKOVÝ POČET PROJEKTŮ:					2054	2275	2316	2356	2213	2200	1570	917	375	118	25

Počet projektů odhadnutý podle výpočtu

rok:	2008	2009	2010	2011	2012	2013
projekty:	2054	2275	2316	2356	2213	2200

- Celkový počet financovaných projektů do r. 2011 rostl, **po roku 2011 klesá**
- Celkový počet projektů **v r. 2013 je nejnižší za 5 let**

Vývoj počtu projektů podle meziročních změn

ROK:	2009	2010	2011	2012	2013
Ukončené 31. 12. 2008	-768				
započaté	1000				
Ukončené 31. 12. 2009		-608			
započaté		651			
Ukončené 31. 12. 2010			-566		
započaté			613		
Ukončené 31. 12. 2011				-827	
započaté				677	
Ukončené 31. 12. 2012					-582
započaté					574
změna oproti minulému roku:	+232	+43	+47	-150	-8

- celkový počet projektů do roku 2011 roste
- od roku 2012 klesá

Vývoj počtů grantů v různých vědních oborech:

ROK:	09/10	10/11	11/12	12/13	za 4 roky
lékařské	31	33	1	-9	56
přírodovědní	20	34	-36	-18	0
společenské	-6	-13	-49	31	-37
technické	-38	-42	-58	-11	-149
zemědělské	36	35	-8	-15	48

V technických oborech počet grantů 4 roky klesal: **-149**

Ve spol. a hum. klesal počet 3 roky: **-68**, pak růst **+31**

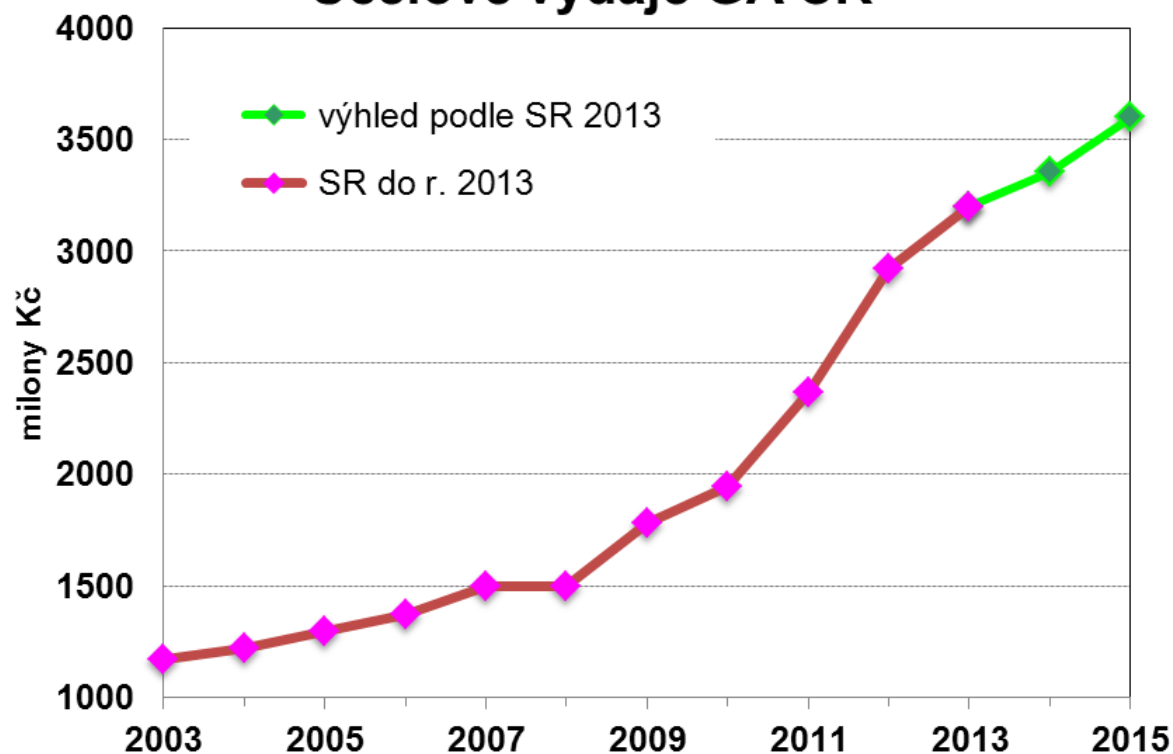
...atd.

Při současném snižování institucionálních prostředků – vzniká nestabilita

Výdaje GA ČR s výhledem do 2015

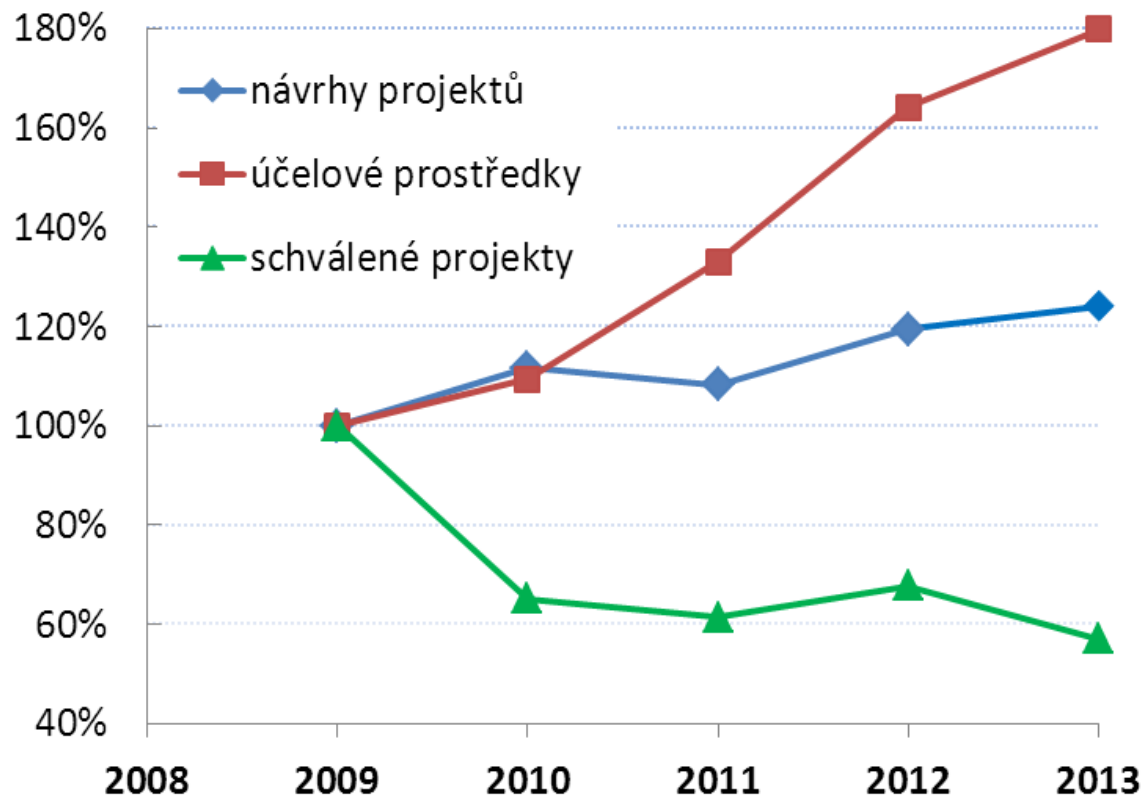
ROK	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
účelové	1172	1223	1299	1371	1501	1501	1779	1946	2368	2921	3199	3354	3598
institucionální	25	29	27	29	30	34	60	71	93	103	110	110	110

Účelové výdaje GA ČR

Růst počtu návrhů a počtu schválených projektů, růst účelových prostředků GA ČR

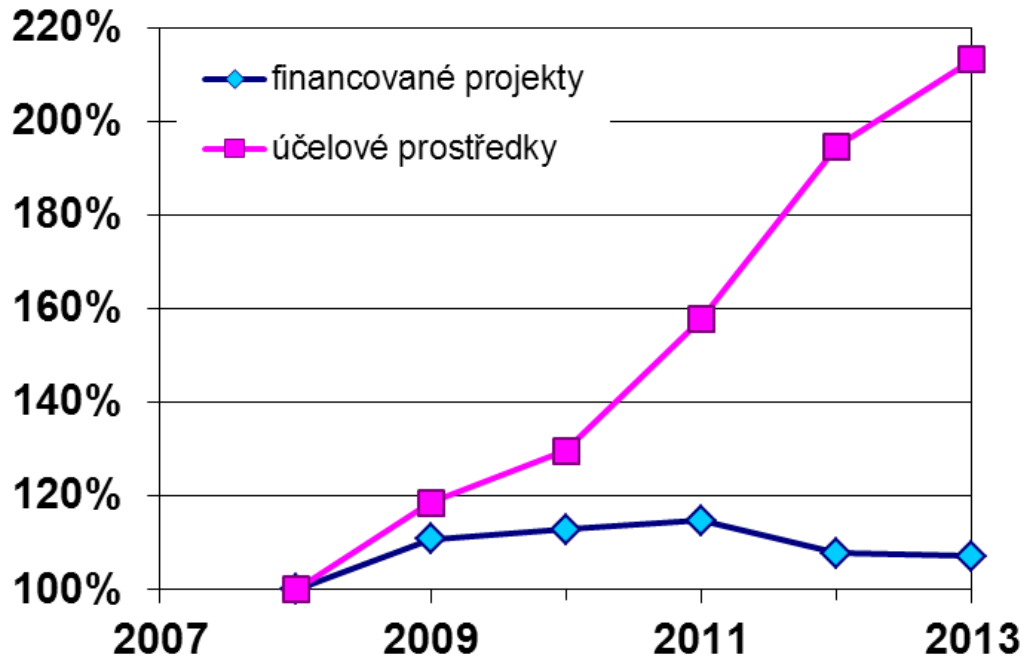
rok 2009 = 100%

Vývoj počtu financovaných projektů vs. účelové prostředky GA ČR

počet projektů od r. 2011 klesal

Rok 2008 = 100%

Vývoj podílu projektů s různou dobou řešení

100% = celkový počet projektů udělených v daném roce

Náklady 1 projektu na 1 rok podle dat z médií

Předseda GA ČR prof. Petr Matějů v rozhovoru pro deník Česká pozice, publikovaném 13. 11. 2012 **vedl tyto údaje:**

- v roce 2006: **800 tis.** Kč na 1 projekt / 1rok
- v roce 2010: **1 milion**
- v roce 2012: **1,5 milionu**
- v roce **2013: 1,9 milionu Kč?**

1,1 mld. Kč na nové projekty v r. 2013 , lze odhadnout z TZ (1)

574 grantů bylo uděleno

(1) Tiskové zpráva GA ČR z 13. 8. 2012, citát: „Vědci se letos ucházejí o téměř 1,2 miliardy korun na nově navrhované projekty základního výzkumu“.

Účelové výdaje GA ČR na 2013 byly později zkráceny o cca 70 mil. Kč

Co se stalo v soutěži GA ČR na rok 2013?

- Pokud se nemýlí TZ ze 13. 8. 2012, muselo dojít k výraznému růstu nákladů, řádově 400 tis. / 1 projekt.

PROČ?

- V r. 2013 **projekty excelence nebyly** udělovány.
- **Podíl** 4-letých a 5-letých projektů se významně nezměnil.
- Lze vysvětlit pouze nepřiměřenými náklady (mzdy a i.)
- Nepřímo to **potvrzuje** samotná GA ČR tiskovými zprávami, např.:
- [Grantová agentura skryté institucionální náklady neuzná](#), Praha 23. ledna 2013,
- [Tisková zpráva k otázce plánování mezd](#) Praha, 5. 4. 2013

GA ČR zavádí kontrolu, bohužel, pozdě...

Jak vypadala **soutěž na rok 2013** podle informací z tiskových zpráv GA ČR:

- 3470 návrhů projektů
- cca 3% vyřazených, zbylo cca 3365, podle jiné TZ zbylo 3177, pak proběhlo hodnocení v panelech
- **24,95%** obdrželo předběžně „**A**“, 36,44% „**B**“, ...**C**
- „**A**“ a „**B**“ hodnocené – zahraniční posudky
- 24,95% z 3365 (3177) = **839 (792)**
- 574 grantů uděleno, co zbytek „**A**“? **265 (218)?**
- Bylo **>200** projektů hodnocených předběžně „**A**“ (velmi kvalitní) **zamítnuto kvůli nedostatku financí?**

Jak mohlo v GA ČR dojít k nedostatku financí na nové projekty?

- **je to problém agentury**, nikoliv rozpočtu, ten roste
- otázkou je, **jak GA ČR plánuje náklady a výhledy na příští období?**
- GA ČR v posledních letech **zvyšovala počty delších** a dražších projektů, tím budoucí rozpočty více satureovala
- GA ČR zavedla **financování osobních nákladů** (mezd), čímž skokově **narostly náklady** projektů o **desítky %**
- **GA ČR nezvládla hodnocení nákladů** navrhovaných projektů, dostatečně nevyužila zákonnou možnost neuznání části nákladů projektů v soutěži na r. 2013.

Co by bylo, kdyby...

- Kdyby GA ČR zavedla kontrolní mechanismy včas
- kdyby se náklady / 1 projekt / 1 rok v r. 2013 udržely na úrovni z r. 2012:
- Pokud na nové projekty šlo 1,1 mld. Kč
- Bylo by možno udělit **733 projektů**
- Kdyby se do nákladů nezahrnovaly mzdy? **1000 projektů?**

Závěry analýzy dat GA ČR - shrnutí

- Při poklesu úspěšnosti **nejde jen o údaj v %**
- Snižuje se počet nově udělovaných grantů
- **Klesá počet všech** projektů financovaných GA ČR
- Počet grantových žádostí **rapidně neroste**, spíše se stabilizuje
- **Nepotvrdilo se vysvětlení předsedy GA ČR**, z 20. 3. 2013.
Nízkou úspěšnost nelze vysvětlit počtem navrhovaných projektů

- Příčinou poklesu byl **relativní „nedostatek“ financí** na nové projekty, ten ale byl způsoben spíše nedostatkem **strategie** a tím, že agentura včas nezavedla hodnocení **přiměřenosti** nákladů projektů.

Použité zdroje informací:

GA ČR: www.gacr.cz seznamy grantů: <http://www.gacr.cz/statistiky/>
<http://www.gacr.cz/category/media/tiskove-zpravy-media/>

- Zejména TZ:

[Grantová agentura ČR ukončila první fázi posuzování projektů](#)

[Výrazný pokles počtu návrhů projektů vyřazených z formálních důvodů](#)

<http://www.gacr.cz/reakce-ga-cr-na-clanek-v-hospodarskych-novinach-ze-14-kvetna/>

[Grantová agentura skryté institucionální náklady neuzná](#)

[Tisková zpráva k otázce plánování mezd](#)

Rozhovor v ČP: [Šéf Grantové agentury: Snažíme se omezit vliv „malého domácího rybníku“](#)

- **Výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj** www.vyzkum.cz
<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=1642>

Podstatná část příspěvku byla prezentována
na XLI. Akademickém Fóru 23. 5. 2013.
5. 6. 2013 byly doplněny některé údaje.

Autor je výzkumným pracovníkem Ústavu chemických procesů AV ČR, v. v. i.,
a členem o. s. Fórum Věda žije!